

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ &
Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ
ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ (ΠΕ.Κ.Ε.Σ.) ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Λάρισα, 07/07/2022
Α.Π: 905

Προς: - Περιφερειακή Δ/νση
Π/θμιας & Δ/θμιας Εκπ/σης
Θεσσαλίας

Πληροφορίες : Βαλιάζη Μαρίλη
Ταχ. Δ/νση : Ηπείρου & Ανθ. Γαζή_
Ταχ. Κώδικας : 412 22 Λάρισα
Τηλέφωνο : 2410619344
e-mail: pekes@thess.pde.sch.gr
Ιστοσελίδα: <http://pekesthess.sites.sch.gr>

- Θέμα: Συγκεντρωτική έκθεση για τη λειτουργία των Τάξεων Υποδοχής ΖΕΠ & ΔΥΕΠ της ΠΔΕ Θεσσαλίας για το σχολικό έτος 2021-22
- Σχετ.: α) ΥΑ ΑΠ Φ1/63691/Δ1 (ΦΕΚ 1403, τ.Β', 25-04-2017)
β) ΑΠ Φ1/71328/Δ1/09-06-2022 ΥΠΑΙΘ-Διεύθυνση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Π.Ε.
γ) ΑΠ Φ1/75866/Δ2/20-06-2022 ΥΠΑΙΘ-Διεύθυνση Σπουδών, Προγραμμάτων & Οργάνωσης Δ.Ε., Τμήμα Β'

Πλαίσιο καταγραφής

Η παρούσα έκθεση ανακεφαλαιώνει τις εκθέσεις που κατέθεσαν οι Συντονίστριες / Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου κάθε βαθμίδας στο ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας σε εφαρμογή των Σχετικών εγγράφων που στάλθηκαν στις σχολικές μονάδες. Σε εφαρμογή απόφασης της Ολομέλειας του ΠΕ.Κ.Ε.Σ., δημιουργήθηκε ομάδα εργασίας αποτελούμενη από Συντονίστριες/ές Εκπαιδευτικού Έργου και Συντονίστριες Εκπαίδευσης Προσφύγων για τη δημιουργία φόρμας καταγραφής των ετήσιων πεπραγμένων που στάλθηκε στις σχολικές μονάδες (ΑΠ 787/14-6-2022), ώστε οι πληροφορίες να κωδικοποιηθούν. Οι εκθέσεις που συμπληρώθηκαν από τις σχολικές μονάδες, ακολούθησαν την αντίστροφη πορεία προς το ΠΕ.Κ.Ε.Σ.. Οι Σ.Ε.Ε. αποδελτίωσαν την πληροφορία στην προσωπική τους έκθεση. Η παρούσα σύνοψη ακολουθεί τις περιοχές που αποτελούσαν τις εκθέσεις που προαναφέρθηκαν.

Την φετινή σχολική χρονιά οι σχολικές μονάδες λειτούργησαν εκ του σύνεγγυς. Η χρήση της μάσκας ήταν υποχρεωτική και η οργάνωση της τάξης με διάταξη θρανίων μετωπική. Υποστηρίχθηκαν στη λειτουργία τους εκτός από τις /τους Σ.Ε.Ε. και από οκτώ Συντονίστριες/νιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων που τους ανατέθηκε η υποστήριξη των εκπαιδευτικών και των σχολικών μονάδων που είναι ενταγμένες στον αστικό ιστό και αυτών που λειτουργούν στα Κέντρα Υποδοχής. Η συνεργασία τους με

τις σχολικές μονάδες άφησε μόνο θετικό απόηχο. Οι εκπαιδευτικοί για τις μονάδες πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης προσλήφθηκαν στην έναρξη της σχολικής χρονιάς ενώ για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση πραγματοποιήθηκαν με καθυστέρηση 1-2 μηνών.

Για την καλύτερη πλοήγηση στην παρούσα έκθεση προχωρούμε σε μια περιγραφή της δομής της. Αρχικά παρουσιάζονται σε πίνακες οι σχολικές μονάδες που κατέθεσαν έκθεση με βάση τη φόρμα που δημιουργήθηκε σε αντιστοιχία με τον/την Συντονιστή/ Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου που έχει την παιδαγωγική ευθύνη της λειτουργίας της και συγκριτικούς πίνακες και διαγράμματα με τους αριθμούς των μαθητών/τριών που φοιτούν σε αυτές τις σχολικές μονάδες την τελευταία τριετία, ανακεφαλαιώνονται οι πληροφορίες που αφορούν την παιδαγωγική λειτουργία των δομών και, τέλος, προβλήματα και προτάσεις με βάση τις αποδελτιώσεις που προχώρησαν οι Σ.Ε.Ε. στις εκθέσεις τους.

Α. Σχολικές Μονάδες / Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου & Αριθμός μαθητών/τριών

Α1. Δ.Υ.Ε.Π.

Οι Δομές Υποδοχής & Εκπαίδευσης Προσφύγων της Θεσσαλίας, λειτούργησαν αποκλειστικά στην Περιφερειακή Ενότητα Λάρισας. Το Νηπιαγωγείο ΔΥΕΠ στη Μόζα, δεν λειτούργησε. Πιο συγκεκριμένα λειτούργησαν έξι δομές, μία στην προσχολική, τρεις στη δημοτική και δύο στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Σχολική Μονάδα Δ.Υ.Ε.Π.	Υπεύθυνος/η Σ.Ε.Ε.
Δ.Π.Ε. Λάρισας	
Νηπιαγωγείο ΔΥΕΠ Κουτσόχερου	Ξυνοπούλου Αφροδίτη
26ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Χατζηλέλεκας Δημοσθένης
Δημοτικό Σχολείο Κοιλιάδας	Χατζηλέλεκας Δημοσθένης
Δημοτικό Σχολείο Τερψιθέας	Χατζηλέλεκας Δημοσθένης
3ο Γυμνάσιο Λάρισας	Κανδήλα Ιουλία
Γυμνάσιο Πυργετού	Παύλου Νικόλαος
Δ.Π.Ε. Μαγνησίας	
Νηπιαγωγείο ΔΥΕΠ Μόζας	Δεν λειτούργησε

Ο αριθμός των ωφελούμενων μαθητών/τριών που φοίτησαν σε σχολικές μονάδες Δ.Υ.Ε.Π. Προσχολικής, Δημοτικής και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της ΠΔΕ Θεσσαλίας αυξήθηκε, φτάνοντας τους 235 (ο αριθμός μαθητών/μαθητριών της προηγούμενης χρονιάς ήταν 180 ενώ δύο χρονιές πριν έφτανε τους 256). Με δεδομένο πως η φοίτηση στις ΔΥΕΠ γίνεται για να καλυφθεί το βασικό επίπεδο της γλώσσας, γίνεται σαφές πως η ροή των παιδιών προς τις ΔΥΕΠ έχει πάλι αυξηθεί, αντανακλώντας και την αύξηση του αριθμού προσφύγων / μεταναστών.

Στον πίνακα που ακολουθεί, αποδίδονται οι αριθμοί των μαθητών/μαθητριών σε κάθε δομή:

ΔΥΕΠ	ΠΡΟΝΗΠΙΑ	ΝΗΠΙΑ	ΔΗΜΟΤΙΚΟ	ΓΥΜΝΑΣΙΟ
Κουτσόχερο	15	25		
26ο ΔΣχ Λάρισας			35	
ΔΣχ Κοιλάδας			41	
ΔΣχ Τερψιθέας			19	
3ο Γυμ. Λάρισας				56

Ο αριθμός των νηπίων ήταν μικρότερος σε σχέση με αυτόν των προηγούμενων χρόνων (15 προνήπια & 24 νήπια σε σχέση με 32 & 45 της προηγούμενης χρονιάς) ενώ στις σχολικές μονάδες Δ.Υ.Ε.Π. δημοτικής εκπαίδευσης εγγράφηκαν και φοίτησαν 95 μαθητές/τριες (76 φοίτησαν την προηγούμενη χρονιά) και στις ΔΥΕΠ δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης εγγράφηκαν και φοίτησαν 56 (σε σχέση με 67 μαθητές/τριες της προηγούμενης χρονιάς). Οι Εκπαιδευτικοί ανέφεραν ως προβλήματα τις δυσκολίες στην επικοινωνία λόγω μη γνώσης της γλώσσας καθώς και τη μη συστηματική φοίτηση που οφείλονταν στην κουλτούρα της οικογένειας και στη διακοπή της φοίτησης λόγω μετακινήσεων προς τον αστικό ιστό ή /και προς άλλη χώρα.

A2. Τ.Υ. Ζ.Ε.Π. Ι & ΙΙ – Δημοτική Εκπαίδευση

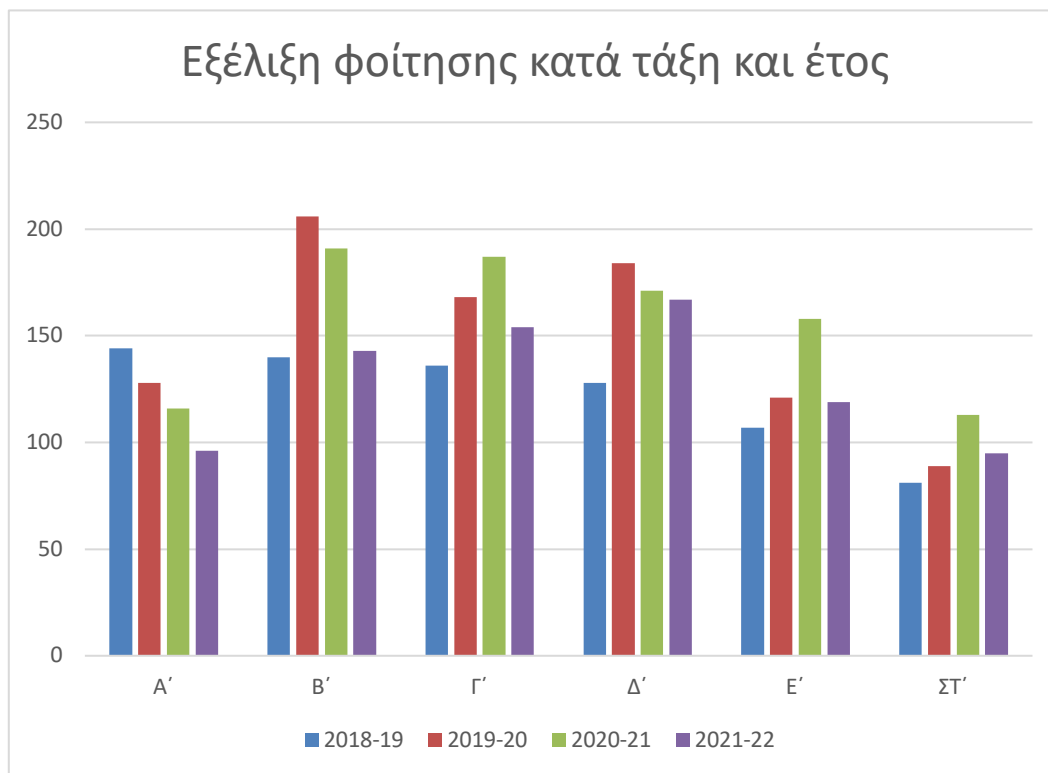
Σχολική Μονάδα Δημοτικής Εκπαίδευσης	Υπεύθυνος Σ.Ε.Ε.
Δ.Π.Ε. Καρδίτσας	
1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας	Κωτούλας Βασίλειος
3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας	Κωτούλας Βασίλειος
5 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας	Νάστος Βασίλειος
19 ^ο Δημοτικό Σχολείο Καρδίτσας	Κωτούλας Βασίλειος
1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σοφάδων	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σοφάδων	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Σοφάδων	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
Δημοτικό Σχολείο Κυψέλης	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
Δ.Π.Ε. Λάρισας	
Δημοτικό Σχολείο Δέντρων - Πλατανουλιών	Καραθάνος Δημήτριος
1 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	Νάστος Βασίλειος
2 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	Νάστος Βασίλειος
3 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	Νάστος Βασίλειος
4 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	Νάστος Βασίλειος
5 ^ο Δημοτικό Σχολείο Τυρνάβου	Νάστος Βασίλειος
7 ^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Χατζηλέεγκας Δημοσθένης
30 ^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Χατζηλέεγκας Δημοσθένης
31 ^ο Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Δαραράς Αναστάσιος

33° Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Χριστάκης Ιωάννης
11° Δημοτικό Σχολείο Λάρισας	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
Δημοτικό Σχολείο Μελιβοίας	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
4° Δημοτικό Σχολείο Φαρσάλων	Φακίδου Αναστασία
Δ.Π.Ε. Μαγνησίας	
1° Δημοτικό Σχολείο Τσαγκαράδας	Δαρόπουλος Απόστολος
1° Δημοτικό Σχολείο Αγριάς	Δαρόπουλος Απόστολος
1° Δημοτικό Σχολείο Πορταριάς	Δαρόπουλος Απόστολος
1° Δημοτικό Σχολείο Σκοπέλου	Δαρόπουλος Απόστολος
5° Δημοτικό Σχολείο Βόλου	Δαρόπουλος Απόστολος
10° Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας	Χριστάκης Ιωάννης
33° Δημοτικό Σχολείο Βόλου (Εγκλειστοί φυλακών Βόλου)	Χατζηλέεγκας Δημοσθένης
1° Δημοτικό Σχολείο Σκιάθου	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
2° Δημοτικό Σχολείο Σκιάθου	Πατσαδάκης Εμμανουήλ
14° Δημοτικό Σχολείο Βόλου	Δαραράς Αναστάσιος
5° Δημοτικό Σχολείο Αλμυρού	Χατζηλέεγκας Δημοσθένης
1° Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας	Φακίδου Αναστασία
2° Δημοτικό Σχολείο Νέας Ιωνίας	Φακίδου Αναστασία
Δημοτικό Σχολείο Αργαλαστής	Φακίδου Αναστασία
2° Δημ. Σχ. Φερών-Βελεστίνου «Ρήγας Φεραίος»	Χριστάκης Ιωάννης
Δ.Π.Ε. Τρικάλων	
2° Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων	Παπακωνσταντίνου Μαρία
17° Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων	Δαραράς Αναστάσιος
18° Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων	Δαραράς Αναστάσιος
33° Δημοτικό Σχολείο Τρικάλων	Δαραράς Αναστάσιος

Ο αριθμός των τάξεων υποδοχής που λειτούργησαν στη δημοτική εκπαίδευση κατά την τρέχουσα σχολική χρονιά ήταν 40, σε σχέση με τις 44 της προηγούμενης χρονιάς (δεν λειτούργησαν οι ΤΥ ΖΕΠ στα 23° Δημ.Σχ. Βόλου, 7° Δημ. Σχ. & 22° Δημ. Σχ. Τρικάλων & Δημ. Σχ. Κεφαλόβρυσου). Ο αριθμός των ωφελούμενων παιδιών που φοίτησαν σε ΤΥ ΖΕΠ Ι & ΙΙ σε σχολικές μονάδες Δημοτικής Εκπαίδευσης της ΠΔΕ Θεσσαλίας μειώθηκε και η μείωση καταγράφηκε σε όλες τις τάξεις, όπως φαίνεται και στον πίνακα που ακολουθεί στον οποίο αποδίδονται κατά τάξη και συνολικά, οι μαθητές/μαθήτριες που φοίτησαν, τις τέσσερις τελευταίες χρονιές που πραγματοποιείται η έκθεση του ΠΕ.Κ.Ε.Σ..

	Α΄	Β΄	Γ΄	Δ΄	Ε΄	ΣΤ΄	ΣΥΝΟΛΟ
2018-19	144	140	136	128	107	81	736
2019-20	128	206	168	184	121	89	896
2020-21	116	191	187	171	158	113	936
2021-22	96	143	154	167	119	95	774

Στο γράφημα που ακολουθεί, αποδίδονται τα δεδομένα του πίνακα, δηλαδή η εξέλιξη του αριθμού των μαθητών/τριών κατά τάξη φοίτησης για τα τέσσερα έτη της καταγραφής.

Από τον παραπάνω πίνακα και την αποτύπωσή του στο γράφημα προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα: α) αν και μειωμένες συνεχίζονται οι μετακινήσεις μαθητών/τριών που φοιτούν στις ΤΥ ΖΕΠ I & II όπως προκύπτει από τον αριθμό στην πρώτη τάξη, β) ο συνολικός αριθμός των ωφελούμενων είναι μικρότερος σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά, η μείωση αυτή μπορεί να αποδοθεί στην εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας που οδηγεί στην μη ύπαρξη ανάγκης φοίτησης σε τάξη υποδοχής.

Πρέπει να τονιστεί πως εκτός αυτών των μαθητών/τριών που δηλώθηκαν πως φοιτούν σε ΤΥ ΖΕΠ, οι Σ.Ε.Ε. έχουν καταγράψει μαθητές/τριες που δε μιλούν ή δε μιλούν επαρκώς την ελληνική και φοιτούν σε σχολικές μονάδες όπου υποστηρίζονται με ενισχυτική διδασκαλία. Ο λόγος που τα παιδιά αυτά δε φοιτούν σε τάξεις υποδοχής είναι γιατί ο αριθμός τους στο συγκεκριμένο σχολείο είναι μικρότερος του εννέα ώστε να δημιουργηθεί ΤΥ ΖΕΠ. Αυτές οι σχολικές μονάδες δεν κατέθεσαν έκθεση καθώς δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία. Εκτός αυτών, όμως, καταγράψαμε πως υπάρχουν και μαθητές/μαθήτριες που δεν φοιτούν πλέον σε τάξη υποδοχής ή δεν υποστηρίζονται από εκπαιδευτικό στο τμήμα φοίτησης. Στη φετινή έκθεση, ζητήθηκε να αναφερθούν διακριτά οι αριθμοί των παιδιών που δε μιλούν επαρκώς την ελληνική και των παιδιών που φοιτούν/υποστηρίζονται σε τάξη υποδοχής, όμως είτε δεν έγινε αντιληπτό είτε περιορίστηκαν οι αναφορές στους αριθμούς των παιδιών που αφορούσαν στη λειτουργία της τάξης υποδοχής.

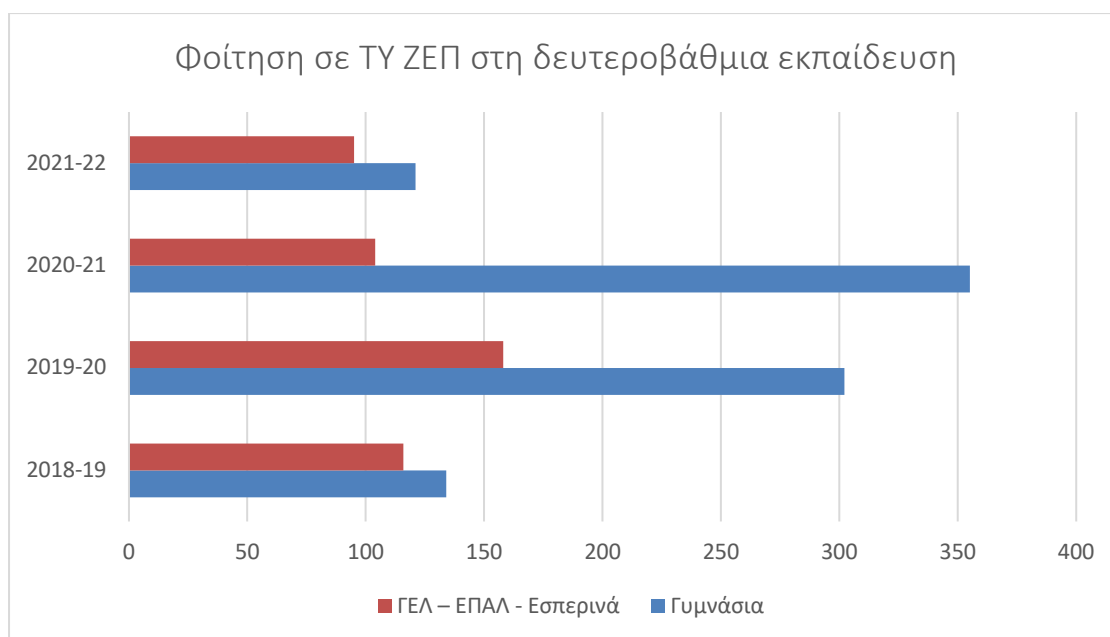
Α3. Τ.Υ. Ζ.Ε.Π. Ι & ΙΙ – Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση

Σχολική Μονάδα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης	Υπεύθυνος Σ.Ε.Ε.
Δ.Δ.Ε. Καρδίτσας	
5 ^ο Γυμνάσιο Καρδίτσας	Διαμαντής Νικόλαος
7 ^ο Γυμνάσιο Καρδίτσας	Διαμαντής Νικόλαος
4 ^ο Γυμνάσιο Καρδίτσας	Ντάμπλιας Χρήστος
1 ^ο ΕΠΑΛ Καρδίτσας	Λιάπης Ευθύμιος
1 ^ο Γυμνάσιο Σοφάδων	Διαμαντής Νικόλαος
Εσπερινό Γυμνάσιο-Λύκειο Καρδίτσας	Διαμαντής Νικόλαος
Δ.Δ.Ε. Λάρισας	
5 ^ο Γυμνάσιο Λάρισας	Ντάμπλιας Χρήστος
2 ^ο Γυμνάσιο Τυρνάβου	Παύλου Νικόλαος
4 ^ο ΕΠΑΛ Λάρισας	Μπλιούμης Αντώνιος
1 ^ο Γυμνάσιο Λάρισας	Λαπούσης Γεώργιος
3 ^ο Γυμνάσιο Λάρισας	Κανδήλα Ιουλία
Γυμνάσιο – ΛΤ Κοιλιάδας	Φούντα Αγγελική
Γυμνάσιο Αγιάς	Παναγιώτου Κωνσταντίνος
Δ.Δ.Ε. Μαγνησίας	
2 ^ο Γυμνάσιο Βόλου	Μάτος Αναστάσιος
1 ^ο ΕΠΑΛ Βόλου	Μάτος Αναστάσιος
Γυμνάσιο Ιωλκού	Κανδήλα Ιουλία
6ο Γυμνάσιο Βόλου- Παράρτημα ΕΚΚΝ	Κανδήλα Ιουλία
2 ^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας	Παναγιώτου Κωνσταντίνος
4 ^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας	Παναγιώτου Κωνσταντίνος
1 ^ο ΕΠΑΛ Ν. Ιωνίας	Σπανός Σεραφείμ
4 ^ο ΕΠΑΛ Ν. Ιωνίας	Σπανός Σεραφείμ
2 ^ο ΕΠΑΛ Εσπερινό Βόλου	Λιάπης Ευθύμιος
Δ.Δ.Ε. Τρικάλων	
1 ^ο ΕΠΑΛ Τρικάλων	Μπλιούμης Αντώνιος
2 ^ο Γυμνάσιο Τρικάλων	Μπουραζάνας Κωνσταντίνος
3 ^ο Γυμνάσιο Τρικάλων	Λαπούσης Γεώργιος
5 ^ο Γυμνάσιο Τρικάλων	Φούντα Αγγελική

Αρχικά πρέπει να τονιστεί πως ο αριθμός των τάξεων υποδοχής που λειτούργησαν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση έμεινε ο ίδιος σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά, δηλαδή είκοσι έξι. Ο αριθμός των ωφελούμενων παιδιών που φοιτούν σε ΤΥ ΖΕΠ Ι & ΙΙ σε σχολικές μονάδες Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης της ΠΔΕ Θεσσαλίας μειώθηκε σε σχέση με την προηγούμενη σχολική χρονιά και κατά βαθμίδα εκπαίδευσης είναι:

	Γυμνάσια	ΓΕΛ – ΕΠΑΛ - Εσπερινά	ΣΥΝΟΛΟ
2018-19	134	116	250
2019-20	302	158	460
2020-21	355	104	459
2021-22	121	95	216

Στο γράφημα που ακολουθεί, αποδίδονται οι αριθμοί των μαθητών/τριών που φοίτησαν στις ΤΥ ΖΕΠ. Η μείωση του αριθμού των μαθητών/τριών στη βαθμίδα του γυμνασίου είναι εμφανής.

Άλλες πληροφορίες που προκύπτουν από τα στοιχεία αυτά είναι πως ο αριθμός των μαθητών/τριών που φοίτησαν στο γυμνάσιο τη φετινή χρονιά είναι πολύ κοντά με τον αριθμό της πρώτης χρονιάς καταγραφής. Ο αριθμός που καταγράφηκε στην α' γυμνασίου είναι μεγαλύτερος από τον αριθμό στις υπόλοιπες τάξεις και εκτιμούμε πως δείχνει πως υπάρχουν μαθητές/μαθήτριες που θα συνεχίσουν τη φοίτησή τους. Σε ό,τι αφορά στη φοίτηση στη βαθμίδα του Λυκείου να σημειωθεί πως καταγράψαμε αποκλειστικά φοίτηση σε Επαγγελματικά Λύκεια και Εσπερινά. Ο αριθμός είναι πολύ κοντά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά.

B. Λειτουργία και στέγαση

Οι ΤΥ ΖΕΠ κατά βάση λειτουργούν σε διακριτή αίθουσα με κατάλληλα χαρακτηριστικά φωτισμού – αερισμού και επαρκές εμβαδό (για τον αριθμό των μαθητών/τριών). Υπάρχουν λίγες αναφορές για λειτουργία σε μη κατάλληλες συνθήκες και κάποιες για λειτουργία σε αίθουσες που έχουν οριστεί για διαφορετικό λόγο (πχ σχολική βιβλιοθήκη). Αρκετές δήλωσαν πως είναι εξοπλισμένες με ηλεκτρονικά μέσα (Η/Υ, εκτυπωτή, ήχο, προβολέα), τα βιβλία που διατίθενται από την Πολιτεία, Πίνακα

μαρκαδόρου/κιμωλίας και χώρο για την ανάρτηση εργασιών. Καταγράφουμε την διάθεση για υποστήριξη των μαθητών/τριών χρησιμοποιώντας κάθε διαθέσιμο χώρο και μέσο στη σχολική μονάδα.

Γ. Διδάσκοντες/Διδάσκουσες – Κοινωνικοί Λειτουργοί

Σε όλες τις βαθμίδες δίδαξαν κατά τεκμήριο αναπληρώτριες/ες εκπαιδευτικοί. Σε κάποιες σχολικές μονάδες που φοιτούσαν μαθητές/μαθήτριες Ρομά καταγράφουμε την τοποθέτηση κοινωνικών λειτουργών που λειτούργησαν υποστηρικτικά προς το έργο του σχολείου. Οι ανάγκες των τάξεων υποδοχής για υποστήριξη από υποστηρικτικές ειδικότητες καλύφθηκαν από τοποθετήσεις ψυχολόγων και κοινωνικών λειτουργών που έγιναν στις σχολικές μονάδες ή από τις αντίστοιχες ειδικότητες της ΕΔΥ, εφόσον λειτουργούσε και κάλυπτε τη σχολική μονάδα. Όπου υπήρχαν δομές που μπορούσαν να προσφέρουν υποστήριξη, οι εκπαιδευτικοί απευθύνονταν ζητώντας τη. Οι περιγραφές που κατατέθηκαν δείχνουν πως καταβλήθηκε προσπάθεια, ώστε να διασφαλιστούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Γ. Εκπαιδευτική διαδικασία

α. Εκτίμηση επιπέδου ελληνομάθειας

Η εκτίμηση του επιπέδου ελληνομάθειας πραγματοποιήθηκε κυρίως με τη χορήγηση των διαπιστωτικών δοκιμασιών του Υ.ΠΑΙ.Θ. για την αρχική εκτίμηση του βαθμού κατοχής της Ελληνικής γλώσσας των μαθητών στον προφορικό λόγο (ακρόαση, ομιλία) και στον γραπτό λόγο (αναγνωστική ικανότητα, γραπτή έκφραση). Υπήρξαν αναφορές για χρήση και άλλων μεθόδων και διαδικασιών εκτίμησης του επιπέδου ελληνομάθειας, όπως η συστηματική παρατήρηση προκειμένου να διαπιστωθεί το γλωσσικό και μαθησιακό επίπεδο και ο εντοπισμός τυχόν δυσκολιών, αρχικά κατά το ελεύθερο παιχνίδι στις γωνιές απασχόλησης και κατά τη διάρκεια του διαλείμματος και έπειτα και κατά τη διεξαγωγή των οργανωμένων δραστηριοτήτων που χρησιμοποιήθηκε από τις Νηπιαγωγούς της ΔΥΕΠ Κουτσόχερου αλλά και από εκπαιδευτικούς των άλλων βαθμίδων. Προκειμένου να υπάρξει εστιασμένη υποστήριξη στις ανάγκες παιδιών, εκπαιδευτικοί δημιούργησαν δοκιμασίες αξιολόγησης που αφορούσαν τον προφορικό και τον γραπτό λόγο που λειτούργησαν επικουρικά προς την εκτίμηση του επιπέδου της ελληνομάθειας. Οι πρόσθετες δοκιμασίες, εκτιμούμε πως αποτελούν πολύτιμη παρακαταθήκη για την εκπαιδευτική κοινότητα και θεωρούμε πως είναι καλό να μοιράζονται στην κοινότητα ώστε να δοθεί η δυνατότητα να εφαρμοστούν και από άλλους εκπαιδευτικούς που κρίνουν πως δεν καλύπτονται από τις προτεινόμενες δοκιμασίες.

β. Χωρισμός σε τμήματα

Η οργάνωση και κατανομή των μαθητών/τριων σε τμήματα ή ομάδες διδασκαλίας έγινε κατά βάση σύμφωνα α) την ηλικία, β) το επίπεδο γνώσης της ελληνικής γλώσσας

και γ) το τμήμα φοίτησης.

γ) Σχεδιασμός – Μεθοδολογία – Πραγματοποίηση Εκπαιδευτικού έργου καινοτομίες

Οι στόχοι που κατατέθηκαν αφορούσαν στη γλώσσα και τα μαθηματικά και κάλυπταν τις βασικές γνώσεις και δεξιότητες που έπρεπε να έχουν τα παιδιά για να ενταχθούν στη διδασκαλία του τμήματός τους. Εκτός αυτών όμως, πρέπει να αναφερθεί πως επιδιώχθηκε η καλλιέργεια συναισθηματικών στόχων ώστε να ενταχθούν στην κοινότητα του σχολείου. Σε δύο περιπτώσεις σχολείων αναφέρθηκαν στόχοι που δεν αφορούσαν αποκλειστικά στη λειτουργία του τμήματος υποδοχής αλλά στη καλλιέργεια συμπεριληπτικής φιλοσοφίας και στο πώς θα αντιμετωπιστούν μη επιθυμητές συμπεριφορές (ενδεικτικά - Να εξαλειφθεί η χρήση ρατσιστικών σχολίων και συμπεριφορών τόσο από τους μαθητές όσο και από τους εκπαιδευτικούς της σχολικής μονάδας - Να αναπτυχθεί σε βάθος η ενσυναίσθηση για ζητήματα ταυτότητας και συμπερίληψης - Να αναγνωρίζονται οι αλλοδαποί μαθητές ως φορείς ίσων δικαιωμάτων στην εκπαίδευση - Να αναπτυχθεί ένα ουσιαστικά αποτελεσματικό, συμπεριληπτικό εκπαιδευτικό περιβάλλον).

Η διδακτική μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στηρίχθηκε στη διαφοροποιημένη παιδαγωγική. Οι πρακτικές που αναφέρθηκαν μπορούν να ανακεφαλαιωθούν στο ότι οι εκπαιδευτικές δράσεις σχεδιάστηκαν με γνώμονα τις ιδιαίτερες ανάγκες κάθε παιδιού ήταν βιωματικές και έγινε προσπάθεια να καλλιεργηθούν και δεξιότητες συνεργασίας και επικοινωνίας. Κατά βάση, δε χρησιμοποιήθηκε μία, αλλά συνδυασμός μεθόδων διδασκαλίας, που περιλάμβανε διάλεξη, διάλογο, ομαδοσυνεργατική διδασκαλία, εξατομικευμένη και άμεση διδασκαλία ανάλογα με τις εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στη φόρμα που ετοιμάστηκε, προτάθηκαν στρατηγικές και ζητούνταν να δηλωθούν αυτές που χρησιμοποιήθηκαν. Δηλώθηκαν όλες οι στρατηγικές (όχι σε όλες τις μονάδες αλλά στο σύνολό τους) και πιο συγκεκριμένα: α) Διαφοροποίηση ως προς το περιεχόμενο, β) Διαφοροποίηση ως προς τις στρατηγικές, γ) Διαφοροποίηση ως προς τα μέσα, δ) Προσέγγιση των γραμματικών/συντακτικών φαινομένων σε συνδυασμό με τις ενότητες εγχειριδίων, ε) Εξατομίκευση της διδασκαλίας, στ) Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη προσέγγιση, ζ) Εστίαση στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών, η) Διδασκαλία της Ελληνικής με όχημα τη διδασκαλία γνωστικού αντικείμενου, θ) Φάκελος μαθητή, ι) Προσέγγιση με βάση σχέδιο έρευνας (project based approach), ια) Βιωματική προσέγγιση, ιβ) Ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση.

Εκτός αυτών, αναφέρθηκαν και οι ακόλουθες στρατηγικές: δόμηση περιβάλλοντος και σχεδιασμός δομημένων, ομαδικών δραστηριοτήτων, χρήση ΤΠΕ, διδασκαλία σε άτυπα περιβάλλοντα μάθησης για ανακάλυψη της γνώσης, παροχή κινήτρων και περισσότερων ευκαιριών για την αύξηση της συμμετοχής τους στη μαθησιακή διαδικασία ώστε να εμπλακούν ενεργά τόσο στις ομαδικές δραστηριότητες στην τάξη όσο και σε μία ποικιλία παιχνιδιών με τους συμμαθητές τους.

Στην περίπτωση που καταγραφόταν ιδιαίτερες δυσκολίες σε κάποια παιδιά τότε αναπτυσσόταν οι ακόλουθες στρατηγικές: α) Ατομική διδασκαλία, β) Διδασκαλία με βοήθεια η/υ, γ) Εξατομίκευση της διδασκαλίας, δ) Πολιτισμικά ευαισθητοποιημένη

προσέγγιση, ε) Εστίαση στα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες των μαθητών, στ) Φάκελος μαθητή και, ζ) Ψυχοκοινωνική ενδυνάμωση.

Σε ό,τι αφορά στη διδασκαλία της γραμματικής, για την παρουσίαση και κατανόηση του γραμματικού φαινομένου, χρησιμοποιήθηκε η επαγωγική μέθοδος, δηλαδή από τα παραδείγματα κατέληγαν στους κανόνες. Στην συνέχεια σαν εμπέδωση και εφαρμογή ακολουθούσε η απαγωγική μέθοδος, που άρχιζε από τον κανόνα και κατέληγε στα παραδείγματα. Το ίδιο χρησιμοποιήθηκε και η αναλογική μέθοδος, που από όμοιες περιπτώσεις αναλογικά μετέβαιναν σε παρόμοιες περιπτώσεις. Η βασική δυσκολία που παρουσιάστηκε ήταν οι μεγάλες ελλείψεις των μαθητών σε βασικές γνώσεις της Νεοελληνικής γλώσσας. Κάποια παιδιά που έχουν γεννηθεί στη χώρα υποδοχής δεν έχουν κατακτήσει πλήρως τη μητρική τους γλώσσα, παράγοντας που είναι καθοριστικός στην κατάκτηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής.

Πρέπει να σημειωθεί πως δεν απουσίαζε από τις μεθόδους η μετωπική διδασκαλία και η εισήγηση, ειδικά όταν έπρεπε να παρουσιαστεί πληροφορία που ήταν άγνωστη στα παιδιά. Παράμετρος για την χρήση της ήταν και η πίεση του χρόνου. Σημειώνουμε πως σε κάποιες εκθέσεις αναφέρθηκε η χρήση της αλληλοδιδασκτικής μεθόδου, καθώς τα παιδιά που κατακτούσαν γνώση λειτουργούσαν ως εκπαιδευτικοί και τη μοιράζονταν με τα άλλα παιδιά του τμήματος που δεν την είχαν κατακτήσει. Αξίζει να αναφερθεί η παρότρυνση των εκπαιδευομένων από τους/τις εκπαιδευτικούς ώστε να συνεργάζονται και να βοηθούν τους πιο αδύναμους μαθητές, αξιοποιώντας τη γλώσσα καταγωγής. Η αγγλική ή η γαλλική γλώσσα – ανάλογα – αποτελούσε στη διδασκαλία τη γλώσσα - γέφυρα. Επιπλέον, αξιοποιήθηκε η παντομίμα για την κατανόηση εννοιών από τους/τις μαθητές/μαθήτριες.

Η υποστήριξη στις ΤΥ ΖΕΠ II γινόταν σε συνεργασία με τον εκπαιδευτικό του τμήματος. Προετοιμάζονταν υποστηρικτικές δραστηριότητες και φύλλα εργασίας και δίνονταν οδηγίες και κατά τη διάρκεια του μαθήματος. Όταν υπήρχε μεγάλη δυσκολία, προσφερόταν υποστήριξη σε διακριτό περιβάλλον προκειμένου να προσεγγιστεί στόχος και ταυτόχρονα να μην εκτεθεί ο/η μαθητής/μαθήτρια στα μάτια των συμμαθητών/τριών. Τέλος, πρέπει να αναφερθεί πως υπήρξαν αρκετές αναφορές για επισκέψεις σε άτυπα περιβάλλοντα ώστε να δοθεί η ευκαιρία για επικοινωνία με σκοπό την αύξηση του λεξιλογίου που διδάχθηκε και την γνωριμία με τις δυνατότητες της κοινότητας.

δ. Βιβλία – Εποπτικά μέσα – υλικό

Αξιοποιήθηκε το περιεχόμενο των εγχειριδίων του Υ.ΠΑΙ.Θ. (ΓΕΙΑ ΣΑΣ – ανάλογα με την ηλικία), εκπαιδευτικά βίντεο (για την προφορική εξάσκηση), εκπαιδευτικά παιχνίδια (για την ανάπτυξη της δημιουργικής διάθεσης και την εμπειρική κατάκτηση της γνώσης π.χ. αλφάβητο, εκμάθηση ώρας, εποχών κ.λπ.), παιχνίδια ρόλων, συζητήσεις με ενεργητική εμπλοκή των μαθητών, ομαδοσυνεργατικές δραστηριότητες και χρήση του πίνακα για παρουσίαση γραμματικοσυντακτικών παραδειγμάτων, ηλεκτρονικός υπολογιστής, πρόσβαση στο διαδίκτυο, βιντεοπροβολέας και διαδραστικός πίνακας. Άλλα βιβλία και εκπαιδευτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε από τους/τις εκπαιδευτικούς στη διδασκαλία τους:

- Μαργαρίτα – Εκδόσεις ΕΔΙΑΜΜΕ
- ΕΝΤΑΞΕΙ - Οδηγός πολύγλωσσης υποστήριξης - Α΄ Έκδοση, Γιώργος Σιμόπουλος
- ΜΕΤΑΔραση - Δράση για τη Μετανάστευση και την Ανάπτυξη // www.metadrasa.org
- ΚΑΤΑΛΗΨΗ – ΣΙΝΙΑΛΟ, Εγχειρίδιο εκμάθησης της ελληνικής γλώσσας, σε μετανάστες και πρόσφυγες
- Xenios Zeus Erasmus Plus KA2 Project, Ελληνικά για πρόσφυγες, Υποστηρικτικό υλικό για τη διδασκαλία της ελληνικής ως δεύτερης/ ξένης γλώσσας, Μαρίνα Κοκκινίδου & Λήδα Τριανταφυλλίδου, Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (ΕΕΠ), ΣΝΕΓ, ΑΠΘ, Θεσσαλονίκη 2017
- «ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΑ» του Ερευνητικού Κέντρου «Αθηνά», Ιωάννα Αντωνίου-Κρητικού, Αθήνα 2016
- Γ. Σιμόπουλος, «ΤΟ ΒΑΛΙΤΣΑΚΙ», Ελληνικά για παιδιά που μετακινούνται. Α΄ Έκδοση, Ιωάννινα 2017, Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και Terre des hommes.
- Γ. Σιμόπουλος, Ε. Παθιάκη, Ρ. Κανελλοπούλου, Α. Παυλοπούλου, «Ελληνικά Α΄: Μέθοδος εκμάθησης της ελληνικής ως ξένης γλώσσας». Επιμέλεια: Μοσχονάς, Σπ. Πατάκης, Αθήνα, 2010.
- Οδυσσεάς - Εκμάθηση της Ελληνικής Γλώσσας - Α1, ΙΔΕΕ ΥΠΑΙΘ

Επίσης χρησιμοποιήθηκαν τα: «το μικρό μου λεξικό», «αλφαβήτα», «η ιστορία των ανθρώπων», «οδός φιλίας», «μυθολογία», διάφορα παραμύθια. Επιπλέον χρησιμοποιήθηκαν τα σχολικά εγχειρίδια και εποπτικό υλικό όπως: έγχρωμες καρτέλες με γράμματα της αλφαβήτου & αριθμών ως το 100, εκπαιδευτικά παιχνίδια, εικόνες, ταινίες, ηχογραφημένες ομιλίες, τάγκραμ, ράβδοι, υλικό που κατασκευάστηκε από τους εκπαιδευτικούς.

Στις ΔΥΕΠ προσχολικής και σε αρκετές ΤΥ δημοτικής και δευτεροβάθμιας, η οργάνωση της προσφερόμενης πληροφορίας γινόταν πολλές φορές με βάση συγκεκριμένο θέμα. Η προσέγγιση με βάση κύκλους ενδιαφερόντων αύξανε το ενδιαφέρον για συμμετοχή στο μάθημα καθώς έδινε τη δυνατότητα οργάνωσης της πληροφορίας και ευκολότερης κατάκτησής της.

Δ. Βαθμός ένταξης στην τάξη φοίτησης / στο διάλειμμα κτλ.

Ο βαθμός της ένταξης των παιδιών στις δραστηριότητες της σχολικής ζωής επηρεάστηκε από την συνέπεια της φοίτησής τους. Οι εκθέσεις των εκπαιδευτικών οδηγούν στο συμπέρασμα πως η συνεπής φοίτηση οδηγεί σε ένταξη σε όλες τις δράσεις της σχολικής ζωής.

Σε μαθησιακό επίπεδο επιτεύχθηκε η ένταξη, ως ένα βαθμό, των περισσότερων μαθητών/τριών στην τάξη φοίτησης. Επέτυχαν σε ικανοποιητικό βαθμό να συμμετέχουν ενεργά στα μαθήματα.

Επιτεύχθηκε υψηλός βαθμός κοινωνικοποίησης με τους/τις συμμαθητές/τριές τους. Σε κάποιες περιπτώσεις η περιορισμένη γλωσσική ικανότητα στη χρήση της ελληνικής εμπόδιζε τη συνεργασία σε δραστηριότητες που δεν ήταν αθλητικές. Η μειωμένη

κοινωνικοποίηση λόγω χαμηλής αυτοεκτίμησης των μαθητών/τριών Ρομά στις παρέες παιδιών μη Ρομά και η αποκλειστική συμμετοχή τους σε παρέες ομοφύλων αποτέλεσε ζήτημα προς διαχείριση κατά την εκπαιδευτική διαδικασία. Στις ΤΥ Ι & ΙΙ που φοιτούν Ρομά αντιμετωπίστηκαν δυσκολίες στην εκμάθηση και υιοθέτηση κανόνων συμπεριφοράς και κανόνων υγιεινής, γεγονός που δυσχέραινε την κοινωνικοποίησή τους. Μειωμένος βαθμός κοινωνικοποίησης αναφέρθηκε και στις περιπτώσεις παιδιών που βρίσκονται στη χώρα μας για πρώτη ή για δεύτερη χρονιά. Τα παιδιά αυτά χρειάζονται τον χρόνο τους για να προσαρμοστούν και να νιώσουν πως δεν απειλούνται. Διαπιστώθηκε πως σταδιακά συμμετείχαν στις δράσεις του τμήματος και ανέπτυξαν σχέσεις στο διάλειμμα.

Πρέπει να σημειωθεί πως οι κοινωνικοί λειτουργοί και οι ψυχολόγοι προσέφεραν πολύτιμες υπηρεσίες στην εκπαίδευση των παιδιών σε θέματα που σχετίζονται με την ένταξή τους. Η πρότασή μας – με δεδομένο τις δηλώσεις των εκπαιδευτικών πως δεν υπήρχαν σε όλα τα σχολεία κοινωνικοί λειτουργοί και ψυχολόγοι – είναι να τοποθετούνται όπου λειτουργεί τάξη υποδοχής καθώς μπορούν να υποστηρίξουν το έργο της με ποικίλους και ουσιαστικούς τρόπους.

Ε. Συνεργασία με Συντονιστή Εκπαιδευτικού Έργου, Συντονιστή Εκπαίδευσης Προσφύγων, Εκπαιδευτικούς Σχολείου κτλ

Ο βαθμός συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων (ΣΕΕ, ΣΕΠ, άλλες δομές εκτός εκπαίδευσης) χαρακτηρίζεται θετικά. Οι Συντονιστές/Συντονίστριες Εκπαίδευσης Προσφύγων ήταν δίπλα στις σχολικές μονάδες δίνοντας την υποστήριξη που χρειαζόταν. Επισημάνθηκε επίσης η συνεχής επικοινωνία και συνεργασία των διδασκόντων των Τ.Υ. και των διευθυντών/-τριών των σχολείων με τους/τις Συντονιστριες/Συντονιστές Εκπαιδευτικού Έργου για οποιοδήποτε κρίσιμο θέμα προέκυπτε. Θετικά, επίσης, αποτιμάται η ενδοσχολική συνεργασία, δηλαδή μεταξύ των διδασκόντων στις Τ.Υ., της διεύθυνσης του σχολείου και των κοινωνικών λειτουργών.

Σε έκθεση που κατατέθηκε από σχολείο στον αρμόδιο Σ.Ε.Ε., αναφέρεται πως η συνεργασία με Σ.Ε.Ε. ή/και Σ.Ε.Π θα μπορούσε να εστιάζει στην προώθηση των αρχών του συμπεριληπτικού σχολείου και στην καλλιέργεια της συμπεριληπτικής φιλοσοφίας. Η άποψη αυτή μας βρίσκει σύμφωνους και θα φροντίσουμε για την εφαρμογή της την επόμενη σχολική χρονιά. Σημειώνουμε, ωστόσο, πως κάθε σχολική μονάδα έχει τη δυνατότητα να αποφασίζει και να χαράζει την πολιτική που θα ακολουθήσει για θέματα που σχετίζονται με τη συμπερίληψη και γενικότερα τις ενέργειες που απορρέουν από αυτή καθώς μάλιστα έχουμε ως δεδομένο πως το αναλυτικό πρόγραμμα και η νομοθεσία περιγράφει απολύτως το πλαίσιο. Έχουμε υποστηρίξει και κρίνουμε πως είναι μια λύση που θα βοηθήσει στην κατεύθυνση της ενίσχυσης των εκπαιδευτικών τη δημιουργία δικτύων σχολικών μονάδων στις οποίες λειτουργεί τάξη υποδοχής που σε προγραμματισμένες συναντήσεις θα συζητούνται σχετικά θέματα και θα «μοιράζονται» πολιτικές και καλές πρακτικές.

Ένα άλλο συμπέρασμα που προέκυψε από κάποιες εκθέσεις αλλά και από τις

συνεργασίες που οι Σ.Ε.Ε. είχαν με τις σχολικές μονάδες είναι πως η Τάξη Υποδοχής (ειδικά η ΤΥ Ι) θεωρείται ως μια δομή που προσφέρει υποστήριξη στους/στις μαθητές/μαθήτριες του σχολείου, λειτουργεί όμως αυτόνομα από την υπόλοιπη σχολική μονάδα. Το έργο που επιτελείται εκεί ακολουθεί διακριτούς στόχους και δεν σχετίζεται με το έργο της υπόλοιπης σχολικής μονάδας. Αυτή η θεώρηση κρίνουμε πως πρέπει να επαναξιολογηθεί καθώς δεν είναι σύμφωνη με τη φιλοσοφία του συμπεριληπτικού σχολείου.

Στ. Συνεργασία με γονείς

Η συνεργασία με τους γονείς δεν γινόταν χωρίς προβλήματα για λόγους που κατά βάση οφείλονται στη μη γνώση της γλώσσας και στις επιφυλάξεις τους για τον τρόπο που λειτουργεί το ελληνικό σχολείο. Βοήθεια για να γίνουν αυτές οι συναντήσεις έβρισκαν από τους ψυχολόγους και τις κοινωνικές λειτουργούς καθώς και από Διαμεσολαβητές. Στο σχολείο που δεν υπήρχε, έγιναν προσπάθειες για να δημιουργηθεί Σύλλογος Γονέων & Κηδεμόνων που, ωστόσο, δεν τελεσφόρησαν. Προσπάθειες έγιναν για να αναπτυχθούν συνεργασίες με γονείς προκειμένου σχολείο και οικογένεια να συμπορευτούν για την αντιμετώπιση εκδηλώσεων μη επιθυμητών συμπεριφορών από τη μεριά των παιδιών, που δεν οδήγησαν πάντα σε αποτελέσματα.

Ζ. Επιμορφωτικές δραστηριότητες

Τη χρονιά που πέρασε το ΠΕΚΕΣ οργάνωσε και πραγματοποίησε επιμορφώσεις με θέματα που αφορούσαν στη μαθητική διαρροή των μαθητών/τριών Ρομά, την αντιμετώπιση θεμάτων ενδοσχολικής βίας και εκφοβισμού και γενικά για θέματα που αφορούν στο συμπεριληπτικό σχολείο. Αυτές οι επιμορφώσεις δεν αναφέρθηκαν σε όλες τις εκθέσεις των ΤΥ ΖΕΠ πιθανόν γιατί θεωρήθηκαν πως αυτές εκτιμάται πως παρακολουθήθηκαν ως υπηρεσιακό καθήκον.

Πρέπει να αναφέρουμε πως σε αρκετές σχολικές μονάδες αναπτύχθηκαν ενέργειες ενδοσχολικής επιμόρφωσης τόσο για γενικά θέματα όσο και για να αντιμετωπιστούν δυσκολίες που αφορούσαν στην εκπαίδευση μαθητών/τριών που δε μιλούσαν την ελληνική γλώσσα και να μοιραστούν καλές πρακτικές. Δηλώθηκε επίσης πως συμμετείχαν σε επιμορφωτικές δράσεις διαφόρων Πανεπιστημιακών Τμημάτων (ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Αιγαίου, ΠΤΔΕ Πανεπιστημίου Θεσσαλίας) και άλλες επιμορφώσεις φορέων όπως η Unicef.

Η. Γενικά θέματα-προβλήματα-προτάσεις

1. Η λειτουργία των τάξεων υποδοχής πρέπει να ξεκινά με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και όχι πολύ αργότερα. Να δοθεί η δυνατότητα στους εκπαιδευτικούς που δίδαξαν μια χρονιά σε κάποιο σχολείο να συνεχίσουν να διδάσκουν σε αυτό και την επόμενη χρονιά.
2. Προτείνουμε κάθε ΤΥ να υποστηρίζεται στη λειτουργία της από κοινωνικό

λειτουργό και ψυχολόγο που θα αναλάβει και την ενημέρωση και υποστήριξη των γονέων. Στις σχολικές μονάδες που δεν τοποθετήθηκαν Κοινωνικοί Λειτουργοί και Ψυχολόγοι παρουσιάστηκαν περισσότερες δυσλειτουργίες τόσο σε επίπεδο μάθησης, κοινωνικοποίησης και ανεπιθύμητων συμπεριφορών των παιδιών όσο και στη συνεργασία σχολείου και γονέων. Σημαντικός παράγων ανάσχεσης της προόδου των μαθητών/τριών Ρομά εκτός της ασυνεπούς φοίτησης αποτελεί η μη τήρηση των σχολικών υποχρεώσεων όπως η εκπόνηση των εργασιών που ανατίθενται για το σπίτι, η μεταφορά της απαραίτητης γραφικής ύλης στο σχολείο (π.χ. τετράδια). Οι αιτίες των ανωτέρω μπορούν να εντοπιστούν είτε στο έλλειμμα εποπτείας - υποστήριξης των παιδιών στη σχολική μελέτη από το οικογενειακό περιβάλλον είτε στην αδυναμία προμήθειας της γραφικής ύλης, θέματα που η παρουσία κοινωνικού λειτουργού θα μπορούσε να συνδράμει στην αντιμετώπισή τους.

3. Επιμορφωτικές δράσεις προτείνεται να υλοποιούνται συνεχώς και όχι μόνο για τους/τις εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στις τάξεις υποδοχής αλλά για όλες/όλους τις/τους εκπαιδευτικούς. Πρέπει να γίνει σαφές πως η Τ.Υ. λειτουργεί στο πλαίσιο της σχολικής μονάδας και αποτελεί βασική υποστηρικτική της δομή. Η Τ.Υ. μπορεί να υποστηρίζει κάθε παιδί που δεν έχει γνώση ή δεν έχει καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας.

4. Αν και τα βιβλία και υλικά που χορηγήθηκαν κρίθηκαν κατάλληλα για την εκπαίδευση των παιδιών που φοιτούν στο δημοτικό καλό θα είναι να εμπλουτιστούν και με νέο υλικό καθώς και με λογισμικά ή προτάσεις για τη χρήση Τ.Π.Ε.. Για τη δευτεροβάθμια, η πρόταση που κατατίθεται είναι να υπάρξουν πληρέστερα βιβλία και πιο κατάλληλα για την ηλικία των παιδιών. Εναλλακτικά, το Ι.Ε.Π. θα μπορούσε να λειτουργήσει ιστοσελίδα που θα φιλοξενεί διδακτικές προτάσεις των εκπαιδευτικών.

5. Προκειμένου να αντιμετωπιστούν προβλήματα που αφορούν στη φοίτηση και την υποστήριξη των μαθητών/τριών που φοιτούν στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση προτείνεται η αύξηση των ωρών λειτουργίας των τάξεων υποδοχής. Η αύξηση των ωρών λειτουργίας μπορεί να έχει τον χαρακτήρα προπαρασκευαστικής υποστήριξης καθώς τα αντικείμενα που διδάσκονται στο Λύκειο είναι σύνθετα και η παρακολούθηση των διδασκαλιών σε αυτά είναι δύσκολο έργο για κάποιον/α που δε μιλά την ελληνική πόσο μάλλον αν δεν έχουν διδαχθεί σχετικά με το υπόβαθρο των μαθημάτων αυτών. Στα τμήματα που φοιτούν παιδιά που δε μιλούν την ελληνική να μειώνεται ο αριθμός των μαθητών που προβλέπεται από το νόμο. Στο σημείο αυτό πρέπει να αναφέρουμε πως προτείνουμε την ίδρυση ΤΥ ΖΕΠ II προκειμένου να υποστηριχθούν τα παιδιά αυτά αποτελεσματικά και έτσι να αναταχθούν τυχόν αρνητικές θεωρήσεις που υπάρχουν στην ευρύτερη κοινότητα.

6. Η δυνατότητα λειτουργίας και δεύτερου τμήματος τάξης υποδοχής θα δώσει τη δυνατότητα ανάπτυξης ευέλικτων προγραμμάτων για όλα τα παιδιά. Σημαντικό θα ήταν να εφαρμοστεί η μεικτή τάξη και ο καθηγητής για την ελληνομάθεια να συνυπάρχει με τον/την Εκπαιδευτικό της γενικής παιδείας, όπως γίνεται και στην παράλληλη στήριξη. Προτείνεται μάλιστα οι ΤΥ να λειτουργούν σε όλο το εύρος του σχολικού ωραρίου και ο διδάσκων να παραμένει στη θέση του κάθε ώρα για να διδάσκει όσους μαθητές μπορούν να αφήσουν εκείνη την ώρα την τάξη γενικής παιδείας, όπου

διδάσκεται μάθημα υψηλών απαιτήσεων (πχ Ιστορία, Αρχαία κλπ).

7. Χρήσιμη, για την ομαλή ένταξη όλων των μαθητών/τριών των Τ.Υ. θα ήταν η οργάνωση αθλητικών, καλλιτεχνικών κ.α δράσεων στα σχολεία, στις οποίες θα γνωριστούν καλύτερα με τη λοιπή μαθητική κοινότητα και θα καλλιεργηθεί το αίσθημα του ανήκειν και της αποδοχής.

8. Είναι πολύ σημαντικό να επιμορφωθούν όλοι οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας που έχουν Τ.Υ.. Το έργο των εκπαιδευτικών είναι δύσκολο, όταν έχουν να διαχειριστούν μέσα σε μια τάξη την πολυπολιτισμικότητα, τις μαθησιακές δυσκολίες, παιδιά με αναπηρία και επιπλέον μαθητές που δεν γνωρίζουν την ελληνική γλώσσα. Η κρισιμότητα της ανάπτυξης επιμορφωτικών δράσεων επιβάλλει τη συνεργασία όλων των ειδικοτήτων των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου και ανάλογο προγραμματισμό για υλοποίηση από την επόμενη σχολική χρονιά.

9. Προτείνουμε να θεσμοθετηθεί η δημιουργία δικτύου σχολείων στα οποία λειτουργεί Τ.Υ. ή στα οποία φοιτούν μαθητές/μαθήτριες που δεν μιλούν επαρκώς την ελληνική γλώσσα και να γίνονται τακτικές συναντήσεις των Δ/ντών σχολείων, των Εκπαιδευτικών που διδάσκουν σε αυτές, των Συντονιστών Εκπαίδευσης Προσφύγων, των Συντονιστών Εκπαιδευτικού Έργου, προκειμένου να συζητούνται προβλήματα και καλές πρακτικές. Απαραίτητη η συχνή ενημέρωση και επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών.

10. Προτείνουμε την καταγραφή και οργάνωση των πρακτικών που χρησιμοποιούνται από τους/τις Εκπαιδευτικούς που διδάσκουν στις Τάξεις Υποδοχής, ώστε να δοθεί η δυνατότητα να εφαρμοστούν και από άλλους/άλλες Εκπαιδευτικούς που θα τις κρίνουν περισσότερο λειτουργικές.

11. Προτείνουμε την ανάπτυξη συνεργασιών με δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης για την πραγματοποίηση ενημερωτικών δράσεων για το σύνολο των πολιτών της κάθε κοινότητας ώστε να προωθηθεί η φιλοσοφία του συμπεριληπτικού σχολείου και κατά συνέπεια και της συμπεριληπτικής κοινωνίας. Μεταφέροντας προτάσεις των σχολικών μονάδων, φαίνεται πως η οργάνωση ενημερωτικών εκδηλώσεων για τον ρατσισμό και την ξеноφοβία που θα απευθύνεται σε κάθε γονέα και πολίτη της περιοχής λειτουργίας θα βοηθήσουν στην άρση αρνητικών στάσεων και πεποιθήσεων προς το συμπεριληπτικό σχολείο.

12. Πρέπει να αναφερθεί πως μαθητές/μαθήτριες που δε μιλούν ή δε μιλούν επαρκώς την ελληνική γλώσσα φοιτούν και σε άλλες σχολικές μονάδες, εκτός αυτών στις οποίες λειτουργούν Τάξεις Υποδοχής και αναφέρονται στην παρούσα έκθεση. Υποστηρίζονται σε πλαίσιο ενισχυτικής διδασκαλίας και όχι σε πλαίσιο τάξης υποδοχής λόγω της μη συμπλήρωσης του απαιτούμενου από τις διατάξεις αριθμού παιδιών για τη δημιουργία τάξης υποδοχής. Προτείνουμε την επικαιροποίηση του θεσμικού πλαισίου της ενισχυτικής διδασκαλίας ώστε να υπάρχει η δυνατότητα της υποστήριξης ως συνδιδασκαλία στο περιβάλλον της τάξης. Θεωρούμε πως η νομοθέτηση της δυνατότητας συνδιδασκαλίας θα δώσει τη συμπεριληπτική διάσταση που λείπει.

13. Ιδιαίτερα σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να εκτιμηθεί στον σχεδιασμό εκπαιδευτικών προγραμμάτων είναι πως κάποια παιδιά που έχουν γεννηθεί στη χώρα υποδοχής δεν έχουν κατακτήσει πλήρως τη μητρική τους γλώσσα, παράγοντας που

είναι καθοριστικός στην κατάκτηση της γλώσσας της χώρας υποδοχής. Αν δεν έχει κατακτηθεί πλήρως η μητρική γλώσσα δεν μπορεί να κατακτηθεί κάποια δεύτερη.

14. Επαναφέρουμε την πρόταση για την ίδρυση παρατηρητηρίου σε κάθε περιφερειακή ενότητα για τον έλεγχο της σχολικής εγκατάλειψης και την ανάπτυξη ενεργειών για την ανάσχεσή της. Σε αυτό προτείνουμε να συμμετέχουν εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και εκπρόσωποι κρατικών δομών και της τοπικής αυτοδιοίκησης. Σε τακτικές συναντήσεις ελέγχεται η συνέπεια της φοίτησης και αποφασίζεται η ανάληψη ενεργειών που θα βοηθήσουν στην ανάσχεση της εγκατάλειψης του σχολείου.

Τέλος, αναφέρουμε πως προτείνεται η συνέχιση του προγράμματος για το σχολικό έτος 2022-2023 καθώς οι ωφέλειες τόσο για τις σχολικές μονάδες όσο και για τα παιδιά είναι μεγάλες.

Ο Οργανωτικός Συντονιστής του
ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Θεσσαλίας

Κωτούλας Βασίλειος